

Onder de pizzeria

14de-15de eeuwse kelder met kaarsennis.
In het midden een betonnen funderingspijler van de gesloopte pizzeria.

door MAARTEN VAN DIJK

In oktober en november 2009 heeft het Centrum voor Archeologie een opgraving uitgevoerd op de op dat moment net gesloopte pizzeria Lorenza. Op deze locatie zal een hotel met restaurant gebouwd worden met een kelderruimte. Bij de bouwwerkzaamheden zal de bodem op de schop gaan en daarom is archeologisch onderzoek als voorwaarde in de bouwvergunning opgenomen. Hoewel de uitwerking van alle opgravingsgegevens nog maar net is gestart, kunnen we al wel een voorlopig beeld geven van wat het onderzoek heeft opgeleverd.

Kenmerkend voor opgravingen in de binnenstad is een grote hoeveelheid archeologische resten en een lange opeenvolging van bewoning. Ook bij dit onderzoek was dat het geval. Het oudste spoor dateert uit de 12de eeuw en bestaat uit een greppel, die min of meer haaks op de Lieve-Vrouwestraat is georiënteerd. Vermoedelijk hoort deze greppel bij agrarisch gebruik van dit gebied, bijvoorbeeld bij een boerderij, of

als afwateringsgreppel bij een akker. Sporen van bewoning uit deze periode zijn vaker aangetroffen in de binnenstad, onder andere bij opgravingen op het Lieve-Vrouwekerkhof, pal naast het onderzoeksgebied. Uit de 13de eeuw dateert een aantal paal-sporen: verkleuringen op de plek waar ooit houten palen gestaan hebben. Het valt niet precies vast te stellen of de palen onderdeel zijn geweest van één of meer houten gebouwen en wat de functie hiervan is geweest. Mogelijk heeft er een boerderij gestaan, een schuur of bijgebouw.

KOELKAST

Met de bouw van de eerste stadsmuur (voltooid rond 1300) veranderde de functie van het onderzoeksgebied van agrarisch tot stedelijk. Het terrein werd opgehoogd en al snel is er een woonhuis van baksteen gebouwd, met een voorgevel aan de Lieve-Vrouwestraat (14de-15de eeuw). Van dit huis zijn enkele funderingen aangetroffen en een kelder, met in de kelderwand een kaarsennis. In een hoek van de kelder werd een houten ton aangetroffen, die ingegraven was in de vloer. Mogelijk diende deze

als voorraadvat en was het ingegraven om de inhoud koel te houden; een middel-eeuwse koelkast dus. Op de bodem van de ton was het merkteken van de kuiper zichtbaar.

Uit de 16de-17de eeuw zijn weinig vondsten gedaan. Mogelijk wijst dit op een lang gebruik van het pand dat in de 14de-15de eeuw gebouwd is. De eerste duidelijke sporen van nieuwbouw dateren uit de 18de eeuw. Toen is een aantal kelderruimtes gebouwd, die over de gehele breedte van het perceel worden aangetroffen. Uit dezelfde periode dateert een aantal bakstenen funderingen.

MOLENSTEEN

Het onderzoek heeft een 'gewichtige' vondst opgeleverd. Het is een vrijwel complete molensteen met een diameter van circa 1,40 meter. De steen is vlak onder het maaiveld aangetroffen. Uit deze vondst moet niet de conclusie getrokken worden dat hier een molen gestaan heeft. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen wat de steen hier dan wel deed. Mogelijk werd hij als fundering gebruikt voor een aambeeld van een smederij die hier in de 20ste eeuw gevestigd was.

Maarten van Dijk is archeoloog bij het Centrum voor Archeologie.